

289

Migranata intervjuisano tokom vježbe

99,3%

u BiH boravili kraće od 2 sedmice

3.821

Broj registriranih u julu 2023 od strane SPS-a

5 najčešćih zemalja porijekla ispitanika

69,4%

Afghanistan

14,2%

Maroko

4,5%

Pakistan

3,5%

Iran (Islamska Republika)

2,4%

Sri Lanka

99%

se kretalo autobusom

45%

se kretalo i taksijem

14,2%

Ne planira da se smjesti u bilo koji PPC

15.989

Registriranih migranata od januara do jula 2023 od strane SPS-a

Ovaj izvještaj daje uvid u profile, iskustva, potrebe, rute kretanja i namjere migranata koji se kreću kroz Bosnu i Hercegovinu (BiH).¹ IOM je proveo aktivnosti observacije ruta kretanja u Republici Srpskoj, Kantonu Sarajevo i Unsko-sanskom Kantonu u periodu od 19. do 25. jula u cilju praćenja trendova ulazaka i izlazaka u zemlju, kao i modalitete kretanja unutar BiH. Tokom ove vježbe, IOM je anketirao 289 migranata u aktivnim tranzitnim lokacijama, kao što su autobusne stanice i lokacije ulaska i izlaska širom zemlje.

Mapa 1: Najčešće rute kretanja migranata unutar BiH

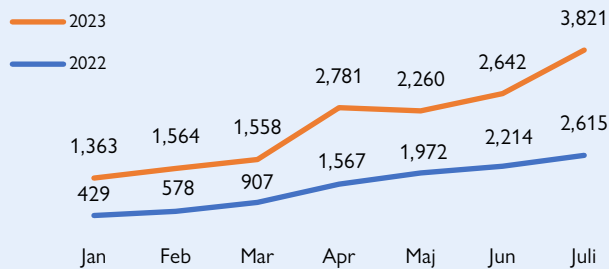
OBSERVACIJA RUTA

- Gornja mapa prikazuje da migranti ulaze u BiH kroz jedno od šest područja na istočnoj granici sa Srbijom, ili preko granice sa Crnom Gorom više ka jugoistoku.
- Tačke ulaska iz Srbije su Bijeljina, Zvornik, Bratunac i Višegrad, kao i područje oko sela Ročević i Donji Šepak.
- Od granice sa Srbijom, migranti se autobusima ili taksijima prevoze do Sarajeva, gdje se obično odmore dan ili dva prije nego što nastave putovanje prema Unsko-sanskom kantonu.
- Neki migranti se odlučuju putovati od Tuzle u Doboj i Banja Luku da bi pokušali preći granicu na području oko Gradiške na sjeveru.
- Međutim, većina migranata dolazi u Sarajevo i putuje u Bihac autobusom da pokuša preći u Hrvatsku u blizini Velike Kladuše.
- Iz Crne Gore, migranti ulaze u BiH oko graničnog prelaza Metaljka. Migranti plaćaju taksi od Čajniča do Goražda, i onda nastavljaju autobusom za Sarajevo.

1. Intervjui su obuhvatili migrante u neregularnom statusu i tražitelje azila kao referentnu populaciju koja čini mješovite migracione tokove.

2. Podaci su prikupljeni u saradnji sa Službom za poslove sa strancima (SPS)

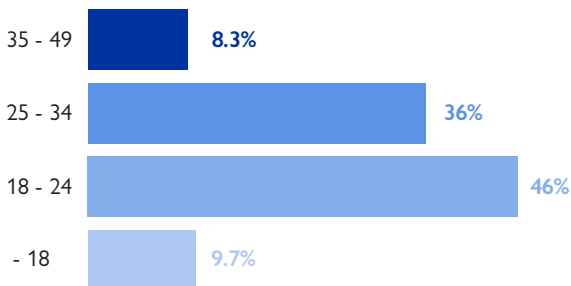
Od januara do jula 2023, SPS je evidentirala 15,989 migranata po dolasku u zemlju, što predstavlja porast od 55,5 posto u odnosu na isti period 2022.

Slika 1: Broj migranata registriranih u BiH 2022 vs. 2023

PROFILI

Uzorak čine intervjui sa 289 pojedinačnih migranata anketiranih na autobusnim stanicama na poznatim rutama ulaska, kao i na lokacijama tranzita i izlaska u BiH. Skoro svi anketirani ispitanici (99,3%) su bili muškarci, a samo 0,7 posto žene. Prosječna starost uzorka je 24 godine, gdje je najmlađi ispitanik imao 14 godina, a najstariji 54. Maloljetnici su činili 9,7 posto uzorka. Devedeset pet posto ispitanika je izjavilo da nisu u braku.

Slika 2: Starosna distribucija u uzorku (N=289)

PUTOVANJA

Skoro svi ispitanici (99,3%) su u vrijeme vođenja intervjua boravili u BiH manje od dvije sedmice. Većina ispitanika (88,2%) je ušla kroz jedno od graničnih područja sa Srbijom, dok je 11,2 posto ušlo iz Crne Gore.

Na pitanje da li su se kretali u pratnji osoba koje su im omogućile prelazak preko granice, 100 posto ispitanika su izjavili da nisu. Međutim, važno je istaći da migranti nerado govore o pomoći pri ulasku u zemlju. Uvidi dobiveni preko ključnih informatora ukazuju da je oslanjanje na pomoć u prelasku granice mnogo prisutnija.

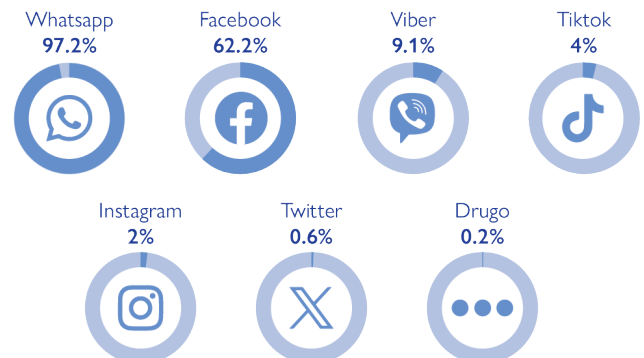
Gotovo pola (49,5%) ispitanika nije bilo registrirano u privremenim prihvatnim centrima (PPC) u vrijeme vođenja intervjua.

Četrnaest posto je navelo da se ne planiraju registrirati ni u jednom od PPC-a tokom boravka u BiH. Glavni razlog je taj što migranti žele brzo proći kroz zemlju kako bi prešli granicu, ili taj što imaju alternativne smještajne aranžmane. Oni migranti koji su odabrali boraviti izvan PPC su ili koristili napuštene zgrade, ili su kampirali na otvorenom. Mali broj ispitanika je boravio u privatnom smještaju. Plaćali su u prosjeku 10 eura za noć.

Kod provođenja ankete, migranti su također pitani na koji način se kreću između gradova i ključnih lokacija u BiH. Gotovo svi (99%) su izjavili da su se kretali autobusom između ključnih lokacija. Osim autobusom, 45 posto je izjavilo da su se vozili i taksijem. To implicira da postoji određeno preklapanje između ljudi koji putuju autobusom i taksijem, i ukazuje na mješoviti način transporta u zemlji.

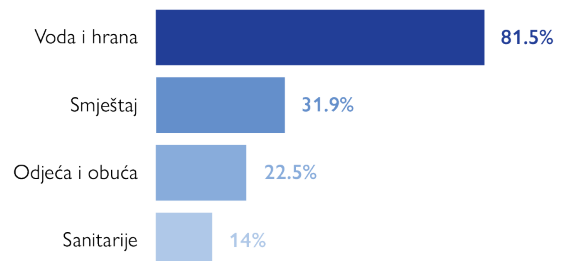
Devet posto ispitanika je već ranije barem jedanput pokušalo preći granicu sa Hrvatskom. Najčešće navođen razlog za neuspjeh je bio taj što su ih presreli predstavnici vlasti. Devedeset devet posto onih koji su pokušali preći granicu sa Hrvatskom su izjavili da će pokušati opet.

Migranti koriste društvene medije i instant poruke da bi organizirali putovanje u zapadnu Evropu. Najčešće korištene platforme su WhatsApp, Facebook, Viber, TikTok i Instagram.

Slika 3: Najčešće navođene platforme koje migranti koriste za planiranje putovanja (N=289)

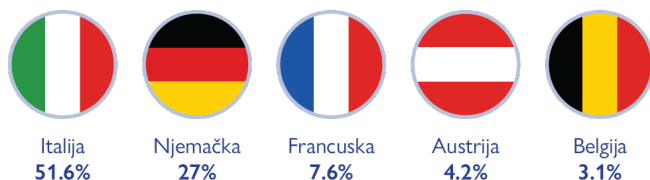
Najčešće isticane potrebe migranata su se odnosile na primarne potrebe nastale kao posljedica produženog putovanja kroz region.

Slika 4: Najvažnije trenutne potrebe izvan privremenih prihvatnih centara (moгуće više odgovora) (N=289)

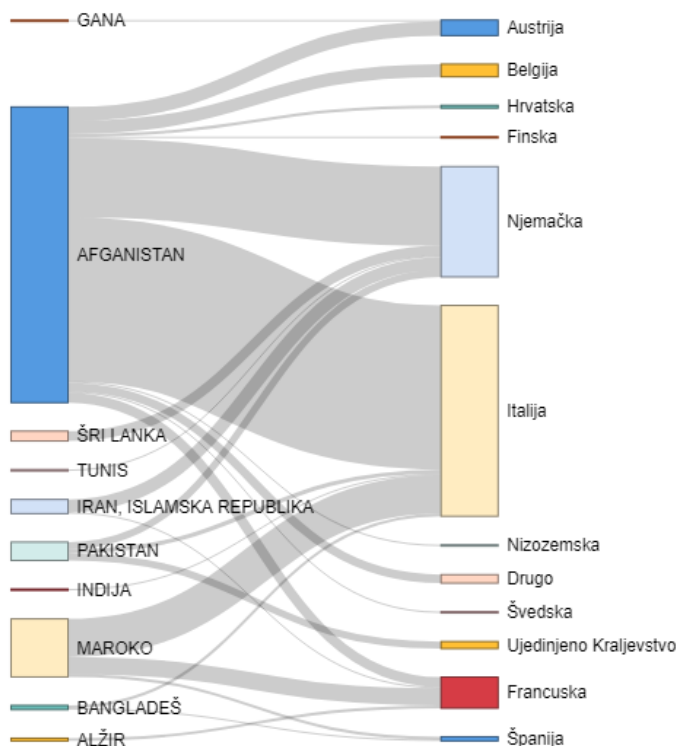
PLANIRANE ZEMLJE ODREDIŠTA

Najčešće planirane zemlje odredišta su Italija, Njemačka, Francuska, Austrija i Belgija. Većina ispitanika iz Afganistana (55,5%) su naveli da žele ići u Italiju, dok je 26,8 posto navelo da žele putovati u Njemačku. Državljeni Maroka su naveli da žele ići u Italiju (65,9%) i Francusku (29,3%). Na Slici 7. dat je vizualni prikaz planiranih odredišnih zemalja po nacionalnoj pripadnosti migranata.

Slika 5: Pet najčešćih planiranih zemalja odredišta

Na pitanje zašto su odabrali određenu zemlju odredišta u Evropi, dva najčešća odgovora bila su zbog privlačnih društveno-ekonomskih uvjeta (52,6%) i zato što su to predložili prijatelji ili rođaci (40,1%).

Slika 6: Planirana zemlja odredišta prema nacionalnosti (N= 289)

METODOLOGIJA

Ovaj izvještaj koristi više resursa i više metoda u cilju stjecanja uvida u profile, iskustva, potrebe, sheme kretanja i namjere migranata koji se kreću kroz BiH.

Intervjui ankete sa migrantima

Upitnik je administriran putem Kobo Toolboxa i u njemu su prikupljane informacije o starosti, spolu i državljanstvu ispitanika, informacije o njihovom putovanju do BiH, informacije o registraciji i načinima kretanja unutar zemlje, kao i o njihovim primarnim potrebama u trenutku vođenja intervjua. Anketa je anonimna, dobrovoljna, i ispitanici ne dobivaju nikakvu naknadu za učešće. Ispitanici mogu odlučiti da ne daju odgovor na bilo koje pitanje, i mogu povući pristanak u svakom trenutku. Podatke je u periodu od 19. jula do 25. jula 2023. godine prikupljalo sedam timova od po trinaest popisivača (pet žena i osam muškaraca) u Kantonu Sarajevo, Unsko-sanskom Kantonu, Tuzlanskom Kantonu, Banja Luci, Bijeljini, Goraždu i Zvorniku.

Aktivnosti opservacije ruta

Terenski timovi IOM-a su opservirali ključne lokacije ulaska, tranzita i izlaska iz BiH u cilju procijene glavnih ruta kretanja migranata na ulasku u zemlju, kretanja unutar zemlje i izlaska iz zemlje. Aktivnosti opservacije ruta su se odvijale od 19. jula do 25. jula. IOM je promatrao 371 migranta i izradio mapu na osnovu tih opservacija.

Razgovori sa ključnim informatorima

Ključni informatori mogu pomoći u prikupljanju informacija o načinu kretanja migranata čak i kada terenski timovi IOM-a nisu prisutni da sami vrše opservacije. Dobivene informacije se provjeravaju triangulacijom sa trećim stranama.

OGRANIČENJA

Aktivnosti prikupljanja podataka provode se u kontekstu sljedećih ograničenja:

1. Terenski timovi IOM-a prikupljaju podatke u smjenama unutar radnog vremena IOM-a (07:30-18:30). Međutim, veći broj migranata ulazi i kreće se kroz zemlju izvan tog radnog vremena, a posebno kasno noću ili rano ujutro, prije zore.
2. Ovi podaci se zasnivaju na pogodnom uzorku migranata na lokacijama ispitivanja u navedenom okviru, pa se stoga ne može generalizirati u odnosu na širu populaciju migranata u BiH.
3. Prikupljanje podataka se ograničava na područja za koja se zna da ih migranti koriste za ulazak, tranzit i izlazak iz BiH. IOM kontinuirano vrši monitoring ovih lokacija, uz pomoć drugih lokalnih partnera. Međutim, zbog veličine zemlje, nije moguće vršiti ovakvo prikupljanje podataka u svim područjima gdje je moguće prisustvo migranata. IOM daje prioritet lokacijama ulaska, tranzita i izlaska koje se najčešće koriste, a na osnovu svog prisustva na terenu i kontakata sa najvažnijim informatorima.

PODRŽANO OD STRANE:

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

Ministry of Foreign Affairs
and International Cooperation of Italy